

Однею з найтонших речей, які є в патріотичному вихованні - це поетичне слово. В.О.Сухомлинський велике значення приділяв слову рідної мови і вважав, що воно повинно постійно жити в дитячій творчості. "Від кожного дитячого серця простягаються тисячі ниток до того великого, вічного, Ім'я якому - народ, його мова, культура, література, мистецтво, школа, сім'я і прекрасне майбутнє нових поколінь", - говорив він.

Невід'ємною частиною виховання, вічно живим і незамінним джерелом в учнів патріотичних почуттів і переконань, любові до Вітчизни В.О.Сухомлинський вважав любов до батьків й батьків до дітей, взаємна відданість і вірність, яка створює честь сім'ї.

В.О.Сухомлинський писав: "Честь батьків, дідів і прадідів, гордість моральним надбанням сім'ї - все це ідейне, моральне, громадянське коріння людської особистості, все це перша коліска громадянськості".

Отже, одне із самих важливих завдань патріотичного виховання - сформувати в дитині розуміння непорушної могутності, незалежності нашої Батьківщини - України. І тут кожному вчителю в пригоді стануть цінні поради великого педагога В.О.Сухомлинського.

С.Я.Дем'янчук, О.М.Петрук
А.С.Дем'янчук
/м.Рівне/

В.О.СУХОМЛИНСЬКИЙ ПРО РОЗВИТОК ДИТЯЧОЇ ТВОРЧОСТІ ТА ІНІЦІАТИВИ

Проблема дитячої творчості та ініціативи пронизує всю педагогічну спадщину В.О.Сухомлинського. Він вважав, що дитяча творчість та ініціатива - одна із самих важливих ділянок в роботі кожного педагога. Для того, щоб вчитель добре засвоїв її, треба створити книгу про педагогічний аспект дитячої творчості та ініціативи. Адже дитяча творчість розвиває особистість школяра. Вона перш за все зв'язана з емоційно-естетичною сферою духовного життя кожної дитини, з розвитком її ініціативи. На нашу думку, значний вклад в розвиток педагогічної науки з досліджуваної нами проблеми вніс В.О.Сухомлинський в 60-70 роках. В цей період В.О.Сухомлинський не тільки створив такі фундаментальні праці, як "Серце віддаю дітям", "Народження громадянина", "Щоб у серці жила Батьківщина", "Моральні заповіді дитинства і юності", "Павлівська середня школа" та ін., а також органі-

зував ряд цікавих дискусій в центральній, республіканській та місцевій пресі з проблем розвитку дитячої творчості та ініціативи. Особливо хочеться тут відмітити одну з таких мало ще до цього часу висвітлених в педагогічній пресі дискусію про розвиток дитячої творчості та ініціативи, організовану В.О.Сухомлинським разом з професором М.М.Грищенком на сторінках газет "Радянська Україна" та "Правда України" в грудні 1964 року - в першій половині 1965 року. Дискусія була присвячена питанням участі громадськості у вихованні підростаючого покоління. В дискусії прийняли участь вчителі, науковці та представники громадськості. Особливо слід відмітити дискусійні статті С.Дем'янчука "Курс на дитячу ініціативу" /"Радянська Україна". - 1965. - 8 квітня/. /В.О.Сухомлинський дав високу оцінку цій праці/. О.Ігнатенко "Всією силою громадськості". /"Радянська Україна". - 1965. - 4 лютого/. Т.Бугайко. "Якщо говорити відкрито". /"Правда України". - 25 грудня та ін. Учасники дискусії одностайно висловлювали думку про те, що без розвитку дитячої творчості та ініціативи не можна формувати особистість нової людини, що педагогічні колективи шкіл повинні в своїй роботі брати курс на дитячу творчість та ініціативу.

В.О.Сухомлинський застерігав педагогів від байдужості підлітків до навчання, а то й просто їх небажання вчитися. Однією з найголовніших причин цього явища - відсутність або убогість творчого начала в духовному житті, їх ініціативність. Творче натхнення - людська потреба, в якій особистість знаходить часта. Тому без творчості, без ініціативи, без одухотвореності пропесом і результатами творчості духовних цінностей неможливо уявити життя підлітків. Творчість та ініціатива школярів є тією живою водою, яка впливає свіжі сили в їх громадську діяльність, в навчання. Духовне життя дитини повноцінне лише тоді, коли вона живе в світі гри, казки, музики, фантазії, творчості, ініціативи. Без цього він - засушена квітка. Творчість та ініціатива завжди починається там, де інтелектуальні багатства, засвоєні, здобуті раніше, стають засобом пізнання, освоєння, перетворення світу, при цьому людська особистість немовби зливається із своїм духовним надбанням. Які ж основні форми, методи і засоби рекомендував В.О.Сухомлинський вчителям по розвитку в школярів творчості та ініціативи. Перш за все він вважав, що найважливішим джерелом, могутнім засобом творчості і розвитку ініціативи кожного учня як самовираження й самоутвердження особистості в руках педагога є слово. Велике значення за Сухомлинським в розвитку творчості та ініціативи учнів мають книга, телебачення, радіопередачі, диспути, гра та ін. Діти повинні жити в світі творчості та ініціативи.